

ANNE-BABA TUTUMLARI VE AİLE İÇİ İLETİŞİM

**Yeni Mahalle, Sakarya Caddesi, 371/2
Erenerler/SAKARYA**

[http://](http://erenlerram.meb.k12.tr)

erenlerram.meb.k12.tr

@erenlerram54

0264 241 25 10

AİLE

Aile; anne-baba ve çocuklardan oluşan en küçük sosyal birimdir.

Çocuğun aile ortamında olumlu kişilik özellikleri geliştirmesi, iyi bir eğitim alması ve bütüncül olarak gelişimi için ailenin çocuğa karşı sergilediği tutumlar çok önemlidir.

Anne-baba tutumları, genel olarak bakıldığında çocuğun yetiştirilmesinde anne ve babanın başvurduğu sözel ve fiziksel iletişimlerin toplamıdır. Anne-babanın sahip olduğu tutum ve davranışlar çocuğun sağlıklı bir kişilik geliştirebilmesi için çok önemli bir faktördür.

TÜRLERİ

Anne ve babalar tarafından çocuklara karşı sergilenen tutum ve davranışları temel olarak 7 şekilde sınıflandırabiliriz.

- Otoriter anne-baba tutumu
- İlgisiz anne-baba tutumu
- Mükemmeliyetçi anne-baba tutumu
- Aşırı koruyucu anne-baba tutumu
- Tutarsız/ dengesiz anne-baba tutumu
- Aşırı hoşgörülü anne -baba tutumu
- Demokratik anne-baba tutumu

OTORİTER AİLE TUTUMU

- Bütün kontrol anne babadadır.
- Çocuğa aşırı baskı ve disiplin uygulanır.
- Çocuk ile ilgili küçük kararları bile anne baba alır ve çocuğa fikri sorulmaz.

- Çocuğun kişilik yapısı, ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınmadan kurallar koyulur ve bu kurallara çocuğun istisnasız itaat etmesi beklenir.
- Sert bakış, sevgiden mahrum bırakma gibi yöntemler görülür.

- Çocuğun en ufak yaramazlığı bile ağır cezalar ile sonuçlandırılır. Çocukları ile iletişimleri oldukça yetersiz, soğuk ve serttir

OTORİTER AİLEDE YETİŞEN ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ

- * Kendi başlarına karar veremezler dışarıdan birilerinin onu yönlendirmesini beklerler.
- * Sessiz çekingen başkalarının etkisinde kolayca kalabilen çocuklardır
- * Çocuk; sürekli kusurları görüldüğü için streslidir ve hata yapma olasılığı artar. Hata yapan kişileri affetmekte, hoşgörülü olmakta zorluk yaşarlar.
- * Bu ailelerde yetişen çocuk otoritenin olmadığı yerde fırsat bulup yanlış davranışlara yönelebilir. Daha asi, isyankar bir çocuk da olabilir.

MÜKEMMELİYETÇİ AİLE TUTUMU

- Mükemmeliyetçi anne babalar çocuklarından her şeyin en iyisini bekler.
- Kendi gerçekleştiremedikleri şeyleri çocuklarının gerçekleştirmesini beklerler.

- Çocuklarından yüksek başarı beklerler. Ayrıca çok iyi resim yapmalı, şarkı söylemeli, iyi konuşmalı lider olmalı, iyi yüzmeli koşmalı, herkesin parmakla göstereceği örnek davranışlar sergileyen bir çocuk olmalıdır

- Çocuklar tıpkı bir büyük gibi yetiştirilir. Çocuğun arkadaşlarını bile aile seçer.Çocuk sürekli ailenin istediği kalıba uymak zorundadır.

MÜKEMMELİYETÇİ AİLEDE YETİŞEN ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ

- * Başarısızlığa uğradıklarında kolayca hayal kırıklığı yaşarlar.Kendilerine güvenleri yoktur. Yanlış yapmaktan korkarlar.
- * Okuldaki sıraları hep derli toplu, ders aralarında ödev yapan, grup çalışması gerektiğinde şikayet eden, bir işi tam yapmak için günler öncesinden çalışmaya başlayan çocuklardır
- * Aşırı titiz ya da tam tersi dağınık çocuklar olabilirler

İLGİSİZ AİLE TUTUMU

- Çocuğun davranışları karşısında ilgisiz ve vurdumduymaz davranışlar sergileyen anne babalardır. Bu tip aileler için çocuğun varlığı ile yokluğu belli değildir.

- Çocuğun hareketlerinin görmezlikten gelinerek dışlanması söz konusudur.Çocuk anne babayı rahatsız etmediği müddetçe, çocukla ilgili problem yoktur, eğer çocuk anne babayı rahatsız ederse o zaman çocuk ile ilgili gündem oluşur.

- Anne, baba, çocuk arasında iletişim kopukluğu vardır. Ailenin çocuğa tepkileri düşük seviyededir.

İLGİSİZ AİLEDE YETİŞEN ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ

- * Çocuk dikkat çekmek için etrafına zarar verebilir
- * Sözlü iletişim yetersizliğinden dolayı dil gelişiminde gecikme, konuşma bozuklukları ortaya çıkabilir
- * İnsanlarla ilişki kuramaması sonucu sosyal gelişmesinde gecikme ve saldırgan davranışlar sergileyebilir.
- * Özgüveni düşük olabilirler. Hayattan ve kendisinden çok beklentisi olmaz

AŞIRI KORUYUCU AİLE TUTUMU

- Aile tarafından çocuğun her çağrısına cevap verilir. Bu tip aileler çocuklarının üzerlerine titrerler. Çocuğa zarar gelebilecek ortamlardan kaçınırlar.

- Ağlamasın, üşümesin, terlemesin, hasta olmasın, yorulup incinmesin, mikrop kapmasın diye aile üyeleri ellerinden gelen tüm gayreti gösterir.

Çocuk adeta bir cam fanus içinde büyütülür

- Çocuklar abartılmış sevginin odak noktası olurlar, çocuklar el bebek gül bebek büyütülür.
- Aşırı koruyucu anne, çocuğuyla öyle bütünleşir ki onun büyüdüğün ve olgunlaşabildiğini asla kabul etmek istemez.

AŞIRI KORUYUCU AİLEDE YETİŞEN ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ

- ✿ Bu çocuklar kendi başına karar vermede güçlükler yaşar.Genellikle tek başına bir işe başlama ve sürdürme becerilerini gösteremezler.

- ✿ Bu tutumla yetişen çocukların bazıları utangaç ve çekingen bir kişilik geliştirir. Bazıları ise inatçı, aşırı otoriter, etrafındaki kişilerin haklarını, isteklerini dikkate almayan, onları kullanan, sorumsuz, şımarık bir kişilik geliştirebilir

- ✿ Genellikle aşırı bağımlı, özgüveni düşük çocuklar olurlar.

- ✿ Bu tutuma sahip ailede yetişen çocuklar isteklerini sıralayıp, istekleri olmadığında (başta yemek yememe olmak üzere) öfke nöbeti yaşayarak anne babaya bağırma gibi davranışlar sergileyebilir.

AŞIRI HOŞGÖRÜLÜ AİLE TUTUMU

- Aile içinde çocuğun hakları sınırsızdır. Çocuğun nerede duracağı belirlenmemiştir. Çocuktan kurallara uyması beklenmez zaten kuralları uygulama ve denetleme düzensizdir.

- Çocuğun aşırı hareket ve davranış serbestliği vardır. Kendisine ve çevresine zarar verebilecek davranışlarda bile denetimden uzaktır, aile müdahale etmez.

- .Aile doğruyu ve yanlışı çocuğunun yaparak yaşayarak öğrenmesini ister, çocuğa neyi yapması veya neyi yapmaması konusunda bilgi verilmez.

AŞIRI HOŞGÖRÜLÜ AİLEDE YETİŞEN ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ

 Her şeyi istedikleri gibi yapmaya alışan ve ailesine de yaptırmaya çalışan çocuklar olabilirler. Her ortamda isteklerinin yapılmasına alıştıkları için doyumsuz olabilirler

 Bencil ve saygısız olabilirler. Kurallara ve toplumsal yaşamın gerekliliklerine uymakta zorluk yaşayabilirler

 Kural tanımayan bu çocuklar okullardaki kurallarla karşı karşıya kalınca bu kurallara uymakta zorlanabilirler, bu konuda sınıf içinde veya okulda problemler yaşanabilir

TUTARSIZ/DENGESESİZ AİLE TUTUMU

- Bu tutumda anne ile babanın çocuk yetiştirme tarzları arasında farklılık vardır. Ya da anne ve baba kendi içinde de tutarsız olabilir
- Tutarsız tutum sergileyen anne babaların çocuk yetiştirirken belli kuralları yoktur.

- Çocuğa karşı gereksiz yere aşırı hoşgörölü bazen de çok otoriter olabilirler. Tavırlarını kestirmek mümkün değildir. Bazı durumlarda aşırı tepki verebilirler..

- Tutarsız tutum anne babanın kendi belli kuralları, çocuk yetiştirme tarzları olmadığı için veya anne ile babanın disiplin anlayışları vb arasındaki anlaşmazlıklardan ortaya çıkabilir.

TUTARSIZ/DENGESESİZ AİLEDE YETİŞEN ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ

- Bu tutuma sahip ailelerde yetişen çocuklar, kaygılı, güvensiz bir kişilik sergileyebilirler

Tutarsız bir kişilik yapısına sahip olabilirler.

- Aşırı isyankar ya da aşırı boyun eğici olabilirler. Büyüdüklerinde karşısındaki insanlara güvenmek de zorlanabilirler

- Karar alırken veya aldığı kararları uygulamakta güçlükler yaşayabilirler

DEMOKRATİK AİLE TUTUMU

- Görüş alış verişini özendiren, anlayışlı ve sevecen olan aile modelidir
- Çocuğa büyüdükçe daha çok sorumluluk veren ve genel anlamda çocuğun bireyselliğine saygı duyan ebeveynlerdir.

- Çocuğun ilgilerini, yeteneklerini göz önünde tutarak, yeteneklerini gerçekleştirebileceği ortamlar hazırlarlar

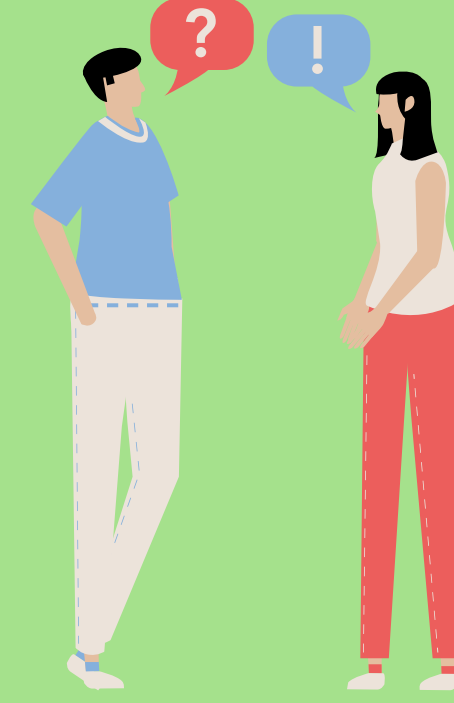
- Anne babalar çocuklarına karşı hoşgörülüdürler, onları desteklerler, çocuklarıyla ilgili kararlar alırken seçenekler sunarlar.
- Anne ve baba çocuğa davranışlarıyla iyi bir modeldir. Çocuklarından görmek istemedikleri davranışı kendileri de yapmak istemezler

DEMOKRATİK AİLEDE YETİŞEN ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ

- Özgüvenleri yüksektir, sorumluluk sahibidirler.
- Yaratıcı ve bağımsızdır. Kurallara ve otoriteye saygı duyar
- Sosyal açıdan dengeli ve mutlu bireylerdir
- Kendilerine ve başkalarına güvenirlir. İletişim becerileri genelde gelişmiştir.

ANNE-BABA TUTUMLARI ARASINDA VEYA ANNE İLE BABANIN ÇOCUK YETİŞTİRME TUTUMU ARASINDA FARK OLMASI DURUMUNDA NELER OLUR?

- Çocuk hangi davranışı nerede ve ne zaman yapacağını kestiremez.
-
- Neyin doğru neyin yanlış olduğunu bilemez.
-
- Ayrıca çocuk yaptığı davranışın doğru olup olmamasından daha çok 'Ne zaman yaparsam cezadan kurtulabilirim' düşüncesiyle ilgilenir.

- 'Her şey yap ama cezadan nasıl kurtulabileceğini bul' tekniğini geliştirir.
- Her şeyden önemlisi dengeli ve sağlıklı bir kişilik yapısı geliştirmek için oldukça fazla çaba harcaması gerekecektir.

VELİLERE ÖNERİLER VE İPUÇLARI

”

- İLK OLARAK KENDİNİZİ, AİLENİZİ VE ÇOCUĞUNUZU İYİ BİR ŞEKİLDE TANIYIN.
- ÇOCUKLARINIZI GERÇEKTEN DİNLEYİN. İHTİYAÇLARINI , SİZLERE VERDİKLERİ SÖZLÜ VEYA SÖZSÜZ MESAJLARI ANLAMAYA ÇALIŞIN.

“

- ÇOCUKLARINIZIN OLUMSUZ ÖZELLİKLERİNİ SÖYLEDİĞİNİZ KADAR OLUMLU DAVRANIŞLARINI DA DİLE GETİRİN

- ÇOCUKLARINIZA SÖZLERİNİZLE DEĞİL DAVRANIŞLARINIZLA ÖRNEK OLUN.

- ÇOCUKLARINIZIN OLUMSUZ ÖZELLİKLERİNİ SÖYLEDİĞİNİZ KADAR OLUMLU DAVRANIŞLARINI DA DİLE GETİRİN

- DİĞER ÇOCUKLAR İLE KIYASLAMAYIN. HER ÇOCUK BİRİCİK VE ÖZELDİR.
- ÇOCUĞUNUZDAN BEKLENTİLERİNİZ, ONUN İLĞİ, YETENEK VE BAŞARILARI İLE ORANTILI GERÇEKÇİ BEKLENTİLER OLSUN

VELİLERE ÖNERİLER VE İPUÇLARI

- ÇOCUKLARINIZIN YANLIŞ, İSTEMEDİĞİNİZ BİR DAVRANIŞ YAPTIĞINDA MUTLAKA BUNUN ÜZERİNE KONUŞUN. NEDEN YAPMAMASI GEREKTİĞİNİ ONA AÇIKLAYIN.

”

- ÇOCUKLARINIZA YAŞLARINA UYGUN SORUMLULUKLAR VERİN. YENİ ŞEYLER DENEMESİNE, GÖRMESİNE OLANAK SAĞLAMAYA ÇALIŞIN

- ÇOCUKLARINIZ KENDİ ZAMANINIZA GÖRE DEĞİL ONLARIN İÇİNDE BULUNDUKLARI ZAMANA, ÇAĞA GÖRE YETİŞTİRMEYE ÖZEN GÖSTERİN

- ÇOCUĞUNUZUN ALDIĞI SONUÇLARI DEĞİL ÇALIŞMASINI VE GAYRETİNİ ÖDÜLLENDİRİN